FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

O. 113 — CLEVELAND, O., THURSDAY MORNING, MAY 13, 1943 — LETO XLVI. — VOL. XLVI.

en. von Arnim v rokah zaveznikov

sega skupaj je padlo v roke zaveznikom 12 nemških generalov in do 150,000 vojakov. Na tisoče nemških vojakov prihaja s polotoka Bon in se z dvignjenimi rokami izročajo zaveznikom.

NEMŠKI IN ITALIJANSKI VOJNI UJETNIKI BODO DELALI NA FARMAH V AMERIKI

Gl. stan zaveznikov v Afriki, 12. maja.—Nemški general gen von Arnim, vrhovni poveljnik osiških armad v Tuniziji, danes padel v roke Angležem. Tako je bilo danes uradno anjeno. V Tuniziji je ponehal ves odpor osišča, razen nevet milj ozemlja pod polotokom Bon, kjer Nemci še niso ili orožja. Tudi njih vdaja je samo vprašanje nekaj ur. njim pritiska francoska armada od ene in osma angleška armada od druge strani.

Reuterjeva agentura poroča, da je bil general von Arnim ujet danes popoldne na polotoku Bon potem, ko so zavezniki polotok obkolili in preprečili vsak beg po morju.

Nemški odpor na polotoku Bon je popolnoma zlomljen. Angleške oklepne čete so se zapodile v notranjost in zbirajo nemške vojake, ki se kaj radi vdajajo. Na deset tisočev se jih vda vsako uro. Nekateri Nemci so se sami naložili na svoje truke in se vozijo v taborišče zaveznikov, kjer se pohlevno izročajo. Danes je bila ena vrsta takih, z nemškimi vojaki naloženih trukov, eno miljo dolga. Zaveznikom je padlo od 1. maja do danes že 150,000 nemških in italijanskih vojakov v roke.

Zavezniški bombniki so bili danes odpoklicani, ker nimajo v Tuniziji nobenih tarč več. Na polotoku Bon je zdaj zavezniško vojaštvo, zato bombniki ne smejo napadati več. Tako je zavezniška zračna sila dokončala svoje delo v Afriki. Začela je zdaj z vso vnemo napadati razne kraje po Siciliji.

Z otoka Malte, ki leži med Sicilijo in Tunizijo in ki je toliko trpel od sovražne zračne sile, pa se kljub temu vzdržal, se poroča, da so včerajšno noč zvonili vsi zvonovi po tamkajšnjih cerkvah vsled radosti nad zmago zaveznikov v Afriki.

Kam bodo zdaj zavezniki s tolikim številom vojnih ujetnikov? Govori se, da jih bodo prepeljali v Zed. države in Kanado, kjer bodo delali na farmah. Glasom mednarodnih dogovorov je to dovoljeno, dokler vojni ujetniki ne delajo v industriji, ki izdeluje vojne potrebščine. Vsi vojni ujetniki v Angliji so zaposleni na kmetijah in za delo tudi plačani.

džari napadajo elića, ker jih je pustil njihovi usodi

ashington — Dne 6. maja so pela sem zanesljiva poročila, e ustaške sile (hrvaške SS-) hrvaškega in marijonetne-diktatorja, Ante Pavelića nimogle ubraniti napadov borh Jugoslovanov v bližini Pevaradina, ki leži 70 kilome- severozapadno od Beogra- tako da je moral Pavelić evaati iz teh krajev nemške nace in svoje lastne hrvaške adnike.

Washingtonski viri poročajo da madžarsko časopisje na- Pavelića, ker je iz teh kraevakuiral Hrvate in Nemločim je prepustil Madžare ovi usodi.

Zanesljivi viri v Washingtonu da je dne 4. maja poročala avka iz Beograda, da so popatrioti aktivni tako v staaljevini Srbiji, kakor tudi v vanem Banatu, severno od e, med Donavo in Savo. ojavka trdi, da vodita pa- dva visokošolca; v bližini arevca (64 km južno od Beoda) so napadli uradnike matne Nedićeve vlade in celo sili razrušiti železnico. Brka trdi, da je bil eden od eljev ubit.

—o—

000 dijakov v armado

juniju in juliju bo klicanih evelanda do 5,000 višješol- v armado. To so večinoma 19 let stari, ki bodo v junigraduirali. Oni iz nabornih olij od 1 do 25 bodo klicani juniju, iz komisij od 26 do 51 v juliju. To bo nekoliko jšalo štveilo oženjenih za e v armado.

Nove cene mesu

pondeljek bodo stopile v veo v Clevelandu nove cene za elino, teletino, jagnjetino in vino. Vsake vrste meso bo svojo ceno in sicer bodo te enake v vseh neodvisnih trnah in enake v vseh verižnih ovinah.

BOJNA FRONTA

TUNIZIJA — Ves organiziran odpor osiških armad v Tuniziji je ponehal sinoči (v sredo) ob 8:15, poroča uradno glavni stan zaveznikov.

SICILIJA—Zavezniški bombniki so spravili dobesedno s površja zemlje pristanišče Marsala na Siciliji, vse pristaniške naprave v Cataniji so pa zažgali.

ANGLIJA—Ladje in bombniki, ki so varovali skupino ladij na potu čez Atlantik, so bili v osemdnevni bitki s 25 nemškimi podmornicami. Potopili so štiri do deset podmornic in konvoj srečno pripeljali čez morje.

DAKAR — Francoska križarka je potopila neko nemško podmornico in ujela 90 nemških mornarjev.

NIZOZEMSKA — Nizozemska vlada v pregnanstvu je ukazala 400,000 bivšim vojakom, naj se uprejo, ako jih bodo hoteli Nemci poslati v konfinacijo. To je prvi tak ukaz odpora na predvečer invazije.

PACIFIK—Mornarica poroča, da so podmornice potopile 10 japonskih ladij.

RUSIJA—Rusi so pričeli ofenzivo med Harkovom in Rostovom. Ruski težki topovi zdaj podirajo zadnjo obrambno črto pri Novorossisku.

—o—

Beneš, predsednik Češke, je v Washingtonu

Washington, 12. maja. — Uradnim potom je prišel v Zed. države dr. Edvard Beneš, predsednik Čeho-Slovaške. Obiskal bo predsednika Roosevelta in se posvetoval z državnim tajnikom Hullom. Razgovori bodo tudi o povojnih načrtih. Beneša bodo počastili z državnim banketom v Beli hiši.

—o—

Italijanski kabinet pri posvetovanju

New York. — Radio je včeraj naznanjal, da je italijanski vladni kabinet pri tajnem posvetovanju. Mussolini je sklical posvetovanje potem, ko se je prej posvetoval z nemškim feldmaršalom Goeringom.

Hitler je premestil svoj glavni stan na zapad

Washington. — Glasom poročila nemškega radija je Hitler zapustil rusko fronto in postavil svoj glavni stan nekje v zapadni Evropi. Hitler najbrže pričakuje, da bo tam nekje začetek invazije od strani Združenih narodov.

Vesela vest

Mr. in Mrs. Anthony Mervar iz 8601 Vineyard Ave. sta bila za Materni dan obdarjena s zalo hčerko, ki je tehtala ob rojstvu 8½ funta. Mamica je iz Peter Bizjakove družine ter se se z detetom prav dobro počuti v sv. Ane bolnišnici. Čestitamo!

Druga obletnica

V petek ob pol sedmih bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojno Margaret Yartz v spomin druge obletnice njene smrti.

30 dnevnica smrti

V soboto ob 7:30 bo darovana v cerkvi Marije Vnebovzete maša za pokojnim Louis Stoparjem v spomin 30 dnevnice njegove smrti.

—o—

Pogreb Margaret Smith

V petek popoldne ob dveh bo pogreb pokojne Margaret Smith iz Svetkovega pogrebnega zavoda v Cleveland krematorij.

PRODAJA ŽGANJA JE ZDAJ USTAVLJENA!

raj popoldne ob štirih so državne prodajalne žganje oma zaprle vrata. Don er, državni direktor, je izja- da je ukazal zapreti proda- zato, da bodo imele dovolj da si pripravijo zalogo za iranje, s katerim bodo pri- 1. junija. Prodajalne bodo le zaprte do 1. junija. Kdor otel spiti kozarček žganja in a ni spravil kako steklenima, bo moral iti v gostilno. on Fisher pravi, da je bilo zadnje dneve tako obleganje prodajalen žganja, da je moral ukazat ustaviti vsako nadaljno prodajo, drugače bi morda žganja ne ostalo nič za one, ki ga bodo imeli pravico kupovati na knjige.

Knjige za racioniranje žganja bodo začeli dajati drug teden. Vsak bo moral iti ponjo v tisto prodajalno, kjer je napravil prošnjo. Vsak bo moral pa pokazati pri tem svojo vojno knjigo št. 2.

Korajžno dekle! — Pat Starling, plesalka v Holliwoodu, je tudi dobra v sedlu, kot vidimo. Naslov so ji dali "najlepše dekle na konju."

Rusi dolže Nemce, da uporabljajo ruske delavce kot sužnje

London. — Ruski zunanji komisar Molotov je poslal na vlade Združenih narodov spomenico, v kateri dolži Nemčijo, da je odpeljala ruske državljane na prisilno delo v Nemčijo. Molotov svari, da oni, ki so za to odgovorni, se bodo morali zagovarjati po vojni.

Molotov je dalje obdolžil Fritza Sauckla, nemškega komisarja za delovno silo, da je nekoč zahteval odposlati v Nemčijo 400,000 do 500,000 zdravih, močnih ruskih deklet.

—o—

Že drugič so ob streho

Tovarna American Steel & Wire Co. na 78. cesti in Burke Ave. je od 27. aprila že drugič izgubila streho. Takrat jo je odnesel tornado, včeraj popoldne jo je pa uničil požar.

Vrnitev iz bolnišnice

Mrs. Terezija Princ, 1017 E. 71. St. se je vrnila iz bolnišnice. Tem potom se želi najlepše zahvaliti za vse številne obiske, za poslane cvetlice, karte in darila.

Ameriško in češko poslaništvo sta ambasadi

Washington. — Ameriška in češka vlada sta povzdignili svoji poslaništvi na stopnjo ambasad. Bela hiša je že poslala v senat v potrdilo zahtevo, da se poviša poslanika Biddla pri češki vladi v ambasadorja.

—o—

Poroka slov. para

V soboto 15. maja se bosta poročila v cerkvi sv. Jeronima ob desetih dopoldne Miss Elizabeth Seliškar in Mr. Frank J. Kuhar. Nevesta je hčerka dr. in Mrs. James Seliškar iz 17820 Nottingham Rd. ter je učiteljica na Notre Dame kolegiju. Ženin je pa sin Mrs. Mary Kuhar iz 942 Herrick Rd., sin pokojnega Frank Kuharja, ki je svoje čase vodil gostilno na St. Clair Ave. in 38. cesta. Frank ima važno pozicijo kot posvetovalni inženir pri National Lead Co. Vse najboljše želimo mlademu paru v novem stanu!

Poceni modroci

Veliko vrednosti v modrocih dobite te dni pri firmi Norwood Appliance & Furniture, 6104 St. Clair Ave. Poslužite se ugodne prilike.

Roosevelt in Churchill imata važne razgovore o vojni in miru

Washington.—Javnost sicer ne ve, o čem se razgovarjata presednik Roosevelt in premier Churchill, vendar je gotovo, da delata načrte in program za nadaljne korake Združenih narodov po zmagi v Afriki. Morda se posvetujeta, kje bosta zdaj udarila na osišče. Morda delata načrte tudi glede akcije proti Japonski, ker z Churchillom je dospel v Washington tudi maršal Wavell, vrhovni poveljnik angleških čet v Indiji.

Gotovo pa bo glavno vprašanje na tej konferenci odprtija druge fronte v Evropi. Angleški in ameriški armadni in mornariški poveljniki se udeležujejo posvetovanj.

In ker je konec vojne vedno bližje, bodo razgovori gotovo tudi o povojni Evropi. To se sodi iz tega, ker je dospel v Washington tudi predsednik Češke, dr. Edvard Beneš, ki bo razložil, tako se pričakuje, svoje načrte za povojno Evropo.

Kot sodijo časnikarji, bo dr. Beneš tudi razložil pri konferenci, kakšno pomoč bo dobila zavezniška armada v Evropi od strani narodov v okupiranih deželah. Dalje bo dr. Beneš pomagal privesti skupaj Rusijo in Poljsko.

S tem, da so dobili zavezniki v roke afriško obrežje, so osvobodili tudi Sredozemsko morje in si s tem skrajšali dobavno linijo do Rusije in Bližnjega vzhoda za 5,000 milj. Zato bo šlo lahko v te kraje na sto tisoče novih ton vojnih potrebščin iz Amerike in Anglije.

Vse to bo dalo mnogo tvarine za nadaljne načrte.

Kot se naznanja, bo imel premier Churchill jutri popoldne ob treh govor po radiju.

V splošnem, mislijo novinarji, bo imela konferenca v Washingtonu dva glavna cilja 1) napraviti načrt za splošen napad na Japonsko in 2) izpopolniti že napravljen načrt za invazijo Evrope.

—o—

Nov grob

Včeraj zjutraj je umrla na svojem domu Frances Centrik, rojena Juratovac, stara 58 let. Stanovala je na 1083 E. 177. St. Doma je bila iz Novega sela na Hrvaškem, odkoder je prišla v Ameriko pred 37 leti. Tukaj zapušča soproga Johna, ki je doma od sv. Križa na Dolenjskem, sina Johna in brata Andreja. Bila je članica društva sv. Katarine, št. 29 ZSZ. Pogreb bo v soboto zjutraj ob osmih iz Svetkovega pogrebnega zavoda, 478 E. 152. St. v cerkev Marije Vnebovzete in na Kalvarijo. Družini naše sožalje.

Berlinski radio trdi, da je Himmler na obisku pri Paveliču

Washington — Berlinski radio je javil dne 5. maja, da je v torek prispel Heinrich Himmler, načelnik tajne nacistične politike, v Zagreb, prestolnico marijonetne države Hrvaške, ter da ga je marijonetni vodja, Ante Pavelić, takoj sprejel.

Ta vest je bila oddana na radiu tudi za notranjo nemško uporabo, toda komaj 19 minut pozneje je bila na radiu oddana prepoved nemškim urednikom, da jo publicirajo.

(Associated Press je izjavil, da vzrok za Himmlerjevo potovanje sicer ni bil naveden, toda opominjal je na to, da je bil Pavelić koncem aprila poklican v Hitlerjev glavni stan. Nemški radio je takrat izjavil, da je bil na razpravi "politični in vojaški položaj").

To je že drugič v teku šestih mesecev, da je Himmler prišel v Jugoslavijo. V svojem komentarju o prvem potovanju pretekle jeseni, je švedski list Eskilstuna Kuriren izjavil dne 24. marca pod naslovom "Mala vojna na Balkanu," da se Nemci zelo boje, da ne bi spomladi splošna ljudska vstaja v Jugoslaviji otežkočila obrambe jugovzhodne Evrope.

Da bi to grozečo nevarnost odvrnil, pravi list, se je Himmler osebno podal v Jugoslavijo, pozno na jesen, v cilju, da na licu mesta prouči situacijo. Na njegovo zahtevo so bile poslane tri nemške divizije s tremi polnoštevilnimi brigadami tankov v Srbijo, kar je dejansko podvojilo nemške okupacijske sile. Himmler je tudi naročil Bolgarom, da z močnimi četami prevzamejo zaščito vsega ozemlja, ki meji na one predele, ki so pod bolgarsko okupacijo.

Ako bi prišlo do zavezniške invazije Balkana, omenja članek, bo to brezdvoma znak za splošno revolto.

—o—

Kupujte vojne bonde!

Naši vojaki

Iz Severne Irske je prišla vest, da je bil korporal Herbert G. Gerchman povišan v narednika. Herbert služi pri marinih in je sin Mrs. Frances Gerchman iz 19192 Abbey Ave. Naše čestitke!

Na 1. maja je dobil diplomo na Woodbury kolegiju, Los Angeles, California, Pvt. Anthony J. Brodnik. Dovršil je z odliko armadno šolo ter postal diplomiran takozvani Ordnance Clerk. Anthony je sin Mr. in Mrs. John Brodnik iz 6727 Edna Ave. Čestitamo! Njegov naslov je: Pvt. A. J. Brodnik, 35011575 Hq. & Hq. Det. 198th Ord. Bn. APO 439, c/o Postmaster, Los Angeles, Cal.

Na dopust je dospel korporal Milan Jakšič, ki služi pri vojaški policiji v Kentucky. Prijatelji ga lahko obiščejo pri njegovi sestri Jennie na 1045 E. 67. St.

MLAD SLOVENEC GRADUIRAL Z ODLIKO

Preteklo nedeljo je v John Carroll Univerzi graduiral z odliko Edward B. Kužnik, sin Mr. Antona in Alojzije Kužnik 986 E. 74th St. Mlad graduant je dobil diplomo Bachelor of Arts.

Rojen je bil v Forest City, Pa. 17. junija 1923. Ko je bil pet let star, je potoval s svojimi starši v staro domovino. V zavodu Sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano je dovršil pet razredov gimnazije. Pokojni g. France Trdan je bil njegov glavni učitelj skozi štiri leta. Dobro podlago glasbene umetnosti pa mu je dal g. prof. Matija Tomc.

Vsa družina se je v oktobru 1939 vrnila v Ameriko. V septembru 1940 je mladi Edward začel pohajati na John Carroll univerzo. V John Carroll je bil zelo priljubljen kot dober učenec in nadarjen glasbenik. Svoj prosti čas zelo rad prispeva še za druge pomenljive namene. Vsako nedeljo igra na orglje v cerkvi sv. Vida. Koncerti Glasbene matice so velik užitek lepe spremljave klavirja, ki jo Edward vselej tako vestno in spretno dovrši. Z lepim narečjem slovenske besede, ki jo slišimo na slovenskem radio programu, si je pridobil splošno pohvalo kot dober poročevalec.

Častitamo Tvojemu vsestranskemu napredku in odlični graduaciji, ki si jo tako hitro dovršil. Vso srečo Ti želimo tudi še vnaprej na odprti poti življenja!

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor

6117 St. Clair Ave. HEnderson 0628 Cleveland, Ohio

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto $6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto $7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta $4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta $2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta $2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto $6.50, pol leta $3.50, četrt leta $2.00
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada $6.50 per year. Cleveland by mail $7.50 per year
U. S. and Canada $3.50 for 6 months. Cleveland by mail $4.00 for 6 months
U. S. and Canada $2.00 for 3 months. Cleveland by mail $2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier $6.50 per year, $3.50 for 6 months, $2.00 for 3 months
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1878.

83 No. 113 Thur., May 13, 1943

Franco je slab diplomat

Španski general Franco je kar naenkrat preračunal, da je dospela vojna med zavezniki in trozveznim osiščem na mrtvo točko. To se pravi, da Franco misli in govori, da ne bo mogla nobena stran zmagati.

Kar je pri tem najbolj čudnega je to, da govori Franco potem, ko so zavezniki nabili v Afriki cvet nemške vojske, najbolj utrjene in preizkušene nemške vojake, tisti slavni afriški kor, s katerim je mislil Hitler prodreti prav do Indije preko Sueza.

Človek ne more razumeti, kako more Franco trditi, da ne vidi zmage na nobeni strani, ko je do danes vendar spregledal že vsak, ki ima količkaj izkušnje v vojaških stvareh, da imajo zavezniki v tem času že dosti večjo in močnejšo zračno silo kot jo ima osišče. In ta zavezniška zračna sila sorazmerno raste in je osiška industrija ne more nikdar več dohiteti. To je vendar važen faktor na tehtnici, ako vemo, da bo to vojno odločevala zračna sila.

Čudno je to, da je general Franco preslišal besede, ki jih je izgovoril predsednik Roosevelt v Casablanci, "brezpogojno vdajo osišča." Kako je mogel Franco te besede preslišati, ko je vendar Casablanca tako blizu Madrida?

Pa če je Franco te Rooseveltove besede morda le slišal, pa ne polaga nanje nobene važnosti, bo kmalu spoznal, kako zna biti naš predsednik in vrhovni poveljnik trmast in da besed ne meče okrog sebe samo radi lepšega.

No, da, saj razumemo generala Franca! Rad bi videl, da bi se vojna zdaj nehala, ko zavezniki še niso v Evropi in ko Španija še lahko igra vlogo takozvane nevtralnosti (na Hitlerjevi strani). Kadar bodo zavezniki načeli Evropo, bo moral tudi Franco povedati, po čem prodaja maslo in tega se pa strašno boji.

Se reče, Franco ima prav, ko pravi, da je vojna zdaj na mrtvi točki. Samo pozabil je pristaviti, da je mrtva točka na strani osišča. Zavezniki bodo šli naprej in se ne bodo ustavili prej, da bodo marširali v Berlin.

Ako je pa general Franco govoril po naročilu Hitlerja ali Mussolinija, naj jima pove, da so zavezniki že danes pripravljeni položiti orožje, toda pogoj za to je samo eden in ta nepreklicen — brezpogojna vdaja osišča! To je jasno pokazal ameriški general Bradley v Tuniziji, ko je poslal k njemu odposlanca nemški generalni major Krause, naj pove, pod kakšnimi pogoji bi se Nemci lahko vdali. General Bradley je rekel: "Zahtevam brezpogojno vdajo!" Nemci so te besede takoj razumeli, pa se tudi po njih ravnali.

Ampak Franco ni tako slab general, kot bi človek mislil na njegove besede, da "nobena stran ne more zmagati." Franco prav dobro ve, da bo osišče izgubilo to igro. Ako bi bil kaj takega rekel pred meseci ali leti, ko so se Angleži in Nemci podili sem in tje po Afriki, ko je enkrat bežal eden, drugič drugi, bi bil človek že lahko rekel, da je vojna na mrtvi točki in da nobena stran ne bo zmagala. Toda danes je pa druga pesem in zmaga zaveznikov je gotova stvar.

Združeni narodi bodo udarili v Evropo. Kje, vedo samo naši poveljniki. Gotovo pa je, da na enem samem kraju ne. Hitler se zdaj vrti kot pes na slami, ki ne ve, kako bi se vlegel, ker lahko pričakuje napada od severa, od zapada in od juga, če ne od vseh strani hkrati.

Zato je ta mirovna overtura generala Franca zelo sumljiva in močno diši po Berlinu in Rimu. Prav zdi se nam, da se bodo delali mirovni pogoji v Wilhelmstrasse v Berlinu. In tudi zdi se nam, da "firerja" ne bo zraven.

Upamo, da bo to tudi upoštevano

Nedavno je prinesel vpliven londonski list "The Evening Standard" dolg članek o odporu gerilcev v Jugoslaviji. List naglaša v svojem članku, da je najvažnejši rezultat te jugoslovanske revolucije razvoj upornosti in ponosnega duha, ki je razvnel in navdal z borbenostjo ter hrabrostjo one prve gerilce, ki so kmalu po zlomu začeli napadati nemške in italijanske posadke po deželi.

List pravi, da imajo jugoslovanski junaki pred očmi le en cilj in ta je: osvoboditi hočejo svoj narod in mu zagotoviti lepše življenje v bodočnosti!

To so zelo lepe besede in, upamo, tudi iskrene besede angleškega lista. Upamo, da bodo take in enake besede zvenele tudi po ušesih državnikov, ki bodo pri zeleni mizi delili plačilo in kazen po tej vojni.

Jugoslavija ne bo zahtevala nobenih nagrad za svoje junaške čine in za svoje strašno trpljenje, ki ga je morala in ki ga še prestaja. Kar bo ona zhtevala bo samo svoje nazaj, samo to, kar je bilo njeno nad 1,400 let in kar ji je bilo tako po krivici vzeto. Njene zapadne in severne meje morajo biti tam, kjer se prične slovenska zemlja po zgodovinskih dokazih.

To naj prisodijo druženi narodi svoji zaveznici Jugoslaviji, ako ji hočejo dati življenje. Brez našega Primorja in naše Koroške ne more biti Jugoslavije. Ako atlantski čarter ni prazna fraza, potem bo Jugoslavija dobila, do česar je po vseh božjih in človeških postavah upravičena.

BESEDA IZ NARODA

Za rešitev zasužnjene Slovenije

Chicago, Ill. — S strašnim trpljenjem, kakršnega še ne pozna zgodovina slovenskega naroda v stari domovini, pred očmi in z globokim sočutjem v svojih srcih so se čikaški Slovenci organizirali v postojanko štev. 8 JPO-SS kmalu potem, ko so naše narodne organizacije po zlomu jugoslovanske vojske kot članice Jugoslovanskega pomožnega odbora pozvale vse slovenstvo v tej deželi, naj začne zbirati denarne prispevke med sabo pomandrani in zasužnjeni Sloveniji v gmotno pomoč.

Pred letom dni je ta čikaška postojanka slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora priredila na 18. cesti v Ameriški češki dvorani dobrodelni koncert, pri katerem so sodelovala vsa naša pevska društva in nekaj posameznih pevk in pevcev. Ta prireditev se je prav dobro obnesla v vsakem oziru in čez tisoč dolarjev čistega prebitka je prišlo iz nje pogaženi, a kljub temu še ne strti Sloveniji v pomoč.

Letos dne 30. maja popoldne bomo pa imeli v isti dvorani Jontezovo dramo "Vero v vstajenje" z namenom, da pomagamo Sloveniji in njenemu nesrečnemu ljudstvu v gmotnem in političnem oziru.

Ta dramatična igra v treh dejanjih nam bo v živih slikah pokazala vse tiste grozne in nepopisne muke, ki jih morajo sedaj Slovenci prenašati pod peto barbarske sodrge nadutih nacijev in požrešnih laških pa madžarskih fašistov. V njej bodo nastopile naše najboljše igralske moči v tej naselbini. Bajtarja Jakoba Kremenca bo igral Jos. Fajfar, ki je s svojimi kupleti že marsikoga pripravil k smehu; njegova žena bo to pot sestra Helena Kušar; njuna hči bo Frances Gomilar; njenega fanta bo predstavljal Tomaž Cukale, ki misli letošnjo jesen podati svoj koncert v isti namen; vloga Toneta Mohorja je v rokah našega dobrega igralca in gostilničarja Johna Hujana; Petra Grbca bo igral Joe Oblak, ki je zelo delaven v našem gibanju; gestapovski komisar bo Anton Krapenc, ki je obenem tudi režiser te vprizoritve, a Jakob Marinich pa bo predstavljal vodjo nacijskih udarnih čet, med tem ko bosta vlogi kmetiçe in beračice v rokah Ane Zorko, oziroma Bary Žibertove. Vse te vloge so dobro porazdeljene in upati je, da bo vprizoritev te boleče drame prav imenitna.

Nad tisoč naših ljudi se je udeležilo naše lanske prireditve, a še veliko več jih pričakujemo letos dne 30. maja, ker vemo, da se naši Slovenci še vse bolje zavedajo svojih krvnih obveznosti do naroda, iz katerega izhaja vse ameriško slovenstvo.

Rojaki in rojakinje! Bratje in sestre! Bliža se čas, ko se zruši strašna vojna mašina nacijskih in fašističnih roparjev, kakršnih še ne pozna nobena zgodovina. Vsi bojni dogodki v zadnjih tednih nam napovedujejo to, da ni več kdo ve kako daleč čas, ko se razlekne vesela beseda MIR po vsem svetu in ko napoči svetla zora zlate svobode vsem zasužnjenim narodom in tako tudi slovenskemu ljudstvu, ki se ob groznih žrtvah z vsega občudovanja vrednim junaštvom upira in ustavlja svojim krutim zatiralcem.

Za tisti srečni trenutek pa moramo biti pripravljeni, da mu moremo priskočiti na pomoč, ki jo bo tako krvavo potrebovalo v gospodarskem in političnem oziru.

Darujmo vsak po svojih najboljših močeh v oba ta namena, podpirajmo pomožno in politično gibanje, kupujmo vladne obveznice v tej deželi s trdno vero v svobodo rešene Slovenije! A dne 30. maja pa se udeležimo popoldne vprizoritve lepe in naravnost presunljive Jontezove drame v kar največjem številu ter pokažimo vsem drugim slovenskim naselbinam, da se tudi naša dodobra zaveda svojih moralnih dolžnosti, ki jih je nalagajo sedanji krvavi časi do nove in stare domovine!

Čisti dohodek bo šel naspol za gmotno, naspol pa za politično pomoč — pol za JPO-SS, pol pa za SANS. Za prireditveni odbor,

Zvonko A. Novak.

Majska številka "Novega Sveta"

bo izšla prihodnji teden s sledečo vsebino:

"Bolezen — zdravilo" (uvodni članek). — "Pregled" (raznih političnih in drugih dogodkov). — L. Stanek: "Pomladna" (pesem). — "Materne solze" (članek). — Fr. Hoeller — S. P.: "Moja materi" (pesem). — "Pisma Napoleonove matere" (članek). — "Moderna ženska" (članek). — G. Pohl: "Na hribih" (črtica). — Milko: "Spomini" (pesem). — J. M. Trunk: "Tihe ure — kam naj denem?" (premišljevanje). — "Juri Godec" (življenjepis). — M. Samsa: "Luka in Turkinja" (črtica). — Matija Novak: "Napoleon" (življenjepis razboritega Napoleona). — "O pomenu filma" (članek). — "Slovenski pijonir" (opisovanje Slovencev v Kansas Cityu in raznih krajev po državi Kansas). — "Smrt je prijetna" (članek, — "Dom in zdravje" (nasveti za zdravje in gospodinjstvo). — "Za smeh in zabavo," — M. Seemann: "Dve kroni" (zanimiv roman).

"Novi Svet" izide okrog 15. dneva v mesecu vsaki mesec s zbrano in poučno vsebino. Je to edini te vrste družinski slovenski mesečnik v Ameriki. Prihodnji mesec bo vodil svoje čitatelje "Slovenski pijonir," ki opisuje slovenske naselbine, njih zgodovino, slovenske ljudi v njih po gorati državi Colorado. Naročite si mesečnik "Novi Svet" in potujte z njim po divnem zapadu. Stane letno samo $2. Za Kanado in ostalo inozemstvo $3 letno. Naročnino sprejema Uprava "Novi Svet," 1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois.

Čeprav je neverjetno, pa je vendarle res, da je bilo prvo ladijsko sidro izdelano šele leta 578 po Kr.

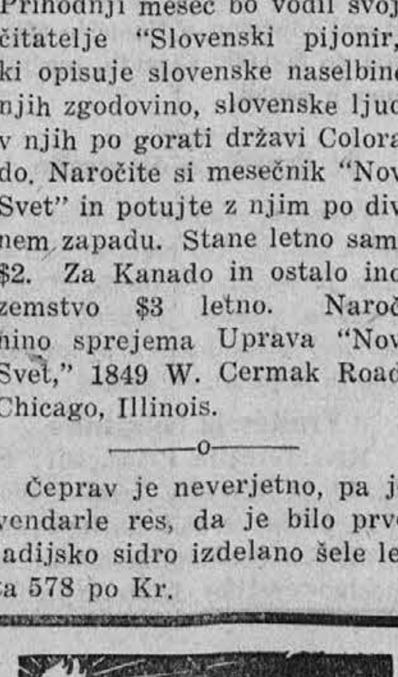

Day after day important war production plants in occupied Europe are destroyed by explosions, by fire. "Spontaneous combustion," say the workers with their tongues in their cheeks. The Nazis know better. They rave and shoot more hostages; send more prisoners to work camps. The destruction ruins even the people's chance to earn food from their military masters. They are faced with starvation—but the demolition continues.

Be thankful you may work peacefully at your task and put your earnings into United States War Bonds and Stamps.

WSS 7410 U. S. Treasury Dept.

Ognjeni krst na bojni ladji

Napisal John Little

Washington, maja (ONA)— Povedal vam bom zgodbo ladje, ki je v Pacifiku prvič stopila v akcijo. To je zgodba Toma Page-a, Berne Wenke-a, Yeomana Cheek-a in drugih, ki so prejeli svoj ognjeni krst na krovu bojne ladje. To je tudi zgodba o krstu te ladje, ki je dobila najbolj zvočno in najbolj laskavo ime kar jih pozna ameriška govorica.

Njena naloga je bila, da ščiti ameriške nosilce letal, a izvršila jo je tako dobro, da je admiral, poveljnik nosilcev letal, preko radia sporočil svojem letalom:

"Ogibajte se te roparice (big bastard). Ko bo pokončala vsa japonska letala, bo začela meriti na vas." To ime je obveljalo in moštvo ne bi tega priimka zamenjalo niti za častno citacijo.

Akcija—katere del je zdaj zabeležen v zapiskih mornarice kot peta bitka v Solomonih — se je začela z mrakom na dan 14. novembra 1942. Brodovje, sestavljeno iz "The Big Bastard" in nekaterih drugih vojnih ladij in rušilcev, je naletelo na gnezdo japonskih ladij, ki so se skrivale pri otoku Savo, neposredno na severu od Guadalcanala.

Ko je ob 9:30 zazvonil splošni alarm, nikdo na brodu ni vedel, koliko je sovražnih ladij in kako močne so. Ravno o polnoči je poveljnik zagledal v ožini pred seboj tri sovražne ladje in naznanil formacijo admiralovi ladji, ki je bila v bližini. Komaj 15 minut pozneje je izstrelila admiralova ladja salvo iz devetih topov, ki je povzročila požar na vodilni japonski vojni ladji.

"The Big Bastard" je usmerila svoje daljnomere na ogenj na sovražni ladji, zagrmela iz svojih najtežjih topov in potopila ladjo, ki je bila njen prvi cilj, naslednjo pa pognala v zrak. Japonski topovi so med tem pognali v zrak tri rušilce Zedinjenih držav. Tretji cilj je bila vojna ladja reda "Congo," ki je zavozila mimo "Big B"-a; salva iz tretjega stolpa od zadaj jo je kar na dvoje prerezala. Njene druge manjše baterije pa so nadaljevale svoj ogenj proti osmorici japonskih rušilcev, ki se je skrivala v nekem zalivu.

Robert L. Schwarz, Yoeman drugega reda in mornariški poročevalec lista Yank, armadnega tednika, je iz pripovedovanja posadke sestavil zgodbo o moštvu, ki je služilo pri teh topovih in o tem, kaj so doživeli.

Tom Page, mornar prvega reda iz Greensburgh-a, Pa., se je spominjal, da je bila noč silno lepa. Mesec je bil ogromen in duh gardinij je prihajal močan iz otoka Florida. Povezanost duhtenja gardinij z bitko, ki je sledila, je za vedno udušila hrepenenje Pagea za dišečimi gardinijami.

Page je sledel na sodčku v kotu pomožne krmarske sobe; imel je v srcu dober občutek, ker so grmeli veliki topovi.

Naenkrat pa ga je granata vrgla z njegovega sodčka in raztopljena kovina granate se je začela kakor lava počasi plaziti po tleh. Para, ki je uhajala iz počenih cevi, je bila skoraj neznosna.

Robinson, quartermaster tretjega reda, je prišel iz hodnika in dejal: "Izgubil sem svoj čevelj, pomagajte mi, da ga najdem." Vsi so mu pomagali, med njimi celo dva častnika. Toda čevlja nikdo ni našel pred jutrom — bil je na hodniku, pod truplom mrtvega mornarja.

Bernarda Wenke-a, pomorščaka prvega razreda in pomožnega krmarja, je vrglo od krmila in ga potisnilo v kot med ladjin nos in krov. Obležal je tam in z eno roko držal krmilo ter se ni ganil več, dokler ni požar od spodaj tako močno razbelil krova, da so mu začele hlače goreti.

Eden od stražarjev je neprestano ponavljal s tihim glasom: "Bože moj, kako me je strah. Nikdo si ne more misliti, kako zelo me je strah. Kako je le mogoče, da je človeka tako strah." Venomer je ponavljal to, vedno iznova. Nikdo ni bil presenečen — zdelo se je povsem naravno.

Nato je nastal kratek oddih. Ladje je vozila osamljena v krogu gorečih brodov. Admiralova ladja je bila izginila v temi. V najožji del preliva so nato zavozile štiri nadaljne sovražne ladje. Druga v vrsti je z žarki svojih projektorjev našla "Big B," ki je takoj odprl ogenj nanjo. Od zadaj so začele grmeti prijateljske salve, dokaz, da se je nahajala admiralova ladja še v boju.

Ta pomoč je bila "Big B"-u zelo dobrodošla, ker je bil naperjen vanjo ogenj kar iz treh, trdo in dobro streljajočih japonskih vojnih ladij. Šest in osem inčev debele granate so raztrgale gornji del njene superstrukture in potem poškodovale tudi manjše baterije. Njen krov je bil ves preluknjan od šrapnelov. Požar je izbruhnil v razbitem gornjem delu. Odtrgani kosi opreme so ležali vse naokoli.

John Hagenbuch je delal pri brizgalnici ognjegascev. Usmeril je curek vode v žarišče požara v senci stolpiča št. 3, ko je vodja stolpa, Capt. Bowman, poslal povelje skupini ognjegascev, naj se umaknejo. Bil je na tem, da ustreli salvo in je vedel, da bo odboj strahovito močan. Vsi so se oddaljili razven Hagenbucha. Pozabili so sporočiti mu povelje.

Hagenbucha je vrglo ob krov s tako silo, da je odskočil kakor žoga. Počasi in opotekaje si je pomagal na noge, začasno slep in gluh od eksplozije. Tako strašen je bil odboj, da je dvojica letal odletela iz katapultov ven v morje. Ko je Hagenbuch z rokami iskal opore in se opotekal, so topovi znova mogočno zagrmeli in zopet ga je vrglo ob krov. Eden izmed mož Hagenbuchove skupine je planil ven, ga dvignil na noge in ga odvlekel proč od stolpiča, ko je že zagrmela tretja salva. Komaj pol ure pozneje pa je bil že zopet na nogah in se je prostovoljno javil, da spleza na vrh enega dimnikov in tam pogasi požar.

"The Big Bastard" se je hrabro držala in s svojimi glavnimi topovi streljala na sovražne ladje. Tudi njeni manjši topovi so neprestano ropotali in kmalu so na vseh sovražnih ladjah začeli lizati krov ognjeni jezički in se stezati proti nebu. Takrat šele je posadka vedela, da je zmagala.

V teku te noči, je brodovje Zedinjenih držav popolnoma obkrožilo otok in potopilo vse sovražne ladje v teku komaj 50 minut. Večina moštva pa je pozneje dejala, da so bili vsi prepričani, da je vožnja skozi preliv trajala najmanj polovico noči.

Pod krovom v kontrolni sobi za stroje je sedel chief Yeoman Cheek in čital staro številko Reader's Digesta. Ogromna kontrolna plošča pred njim je funkcionirala brezhibno. Stroj je bil pognan v največjo brzino, kotli so čudovito držali pravi pritisk pare, a ventilacija je vzdrževala v sobi primeren in prijeten hlad. Kadarkoli je prišlo novo povelje, je Cheek ukrenil vse potrebno in se nato vrnil k svojemu čitanju.

Grmenje bitke je prihajalo tja le pritajeno, oddaleč. Moštvo okoli njega se je mirno razgovarjalo ali pa gledalo in opazovalo merila. V podzavesti je skrbelo vsakega izmed njih, ker je 600 funtov pare drvelo skozi vse cevi okoli njih. Inženirji so vedno v skrbeh ... radi pare. Sem in tja je prišlo kakšno poročilo o poškodbah, toda mnogo niso zvedeli. Moštvo doli v strojnem oddelku ni niti moglo razločevati med udarjanjem sovražnih granat in grmenjem lastnih topov.

Ko je napočilo jutro, je Cheek odšel na krov, ter si ogledal opustošenje. Takrat šele je videl, kakšno ogromno število granat je zadelo njegovo ladjo.

In tri dni in tri noči ni mogel spati.

Godba na pihala in zdravje

Godbi na pihala se lahko posvete samo odrasli, zdravi ljudje z dobrimi pljuči. Kdor v mladih letih, dokler pljuča še niso dovolj razvita, igra na trombento, flavto, okarino in druga podobna pihala, se izpostavlja veliki nevarnosti neozdravljive pljučne bolezni. Zlasti ona pihala, ki zahtevajo velik napor, so za mlade ljudi nevarna, ker ne vplivajo škodljivo samo na pljuča, ampak tudi na ... Sploh je priporočljivo, ... gredo godci, ki igrajo na pihala, večkrat k zdravniku, da jim pregleda pljuča in srce.

III.

Povedal sem, kako sem ... no dokazal, da za poveljnika nisem rojen in s tem je ... vojska najbrže izgubila ... najboljših generalov. Se ... saj bi se bil morda pozneje ... stesal, če bi mi bila dana ... ka. Za zgled lahko vzamem ... ruskega maršala Timošenka ... bi ne bil nikdar to, kar je, če ... ne bil prej, ko je bil še ... enkrat pošteno pretepel ... poročnika. S tem se je ... da je rojen za nekaj ... Meni je še danes žal, da ... kaj podobnega napravil ... vzroka sem imel dovolj, ... že pa ne. To je pa tisto, ki ... je.

Pa da ne bo kdo mislil, da ... samo meni vile rojenice ... bile deti v zibko tisto ... ali talent, ali kar je že, ki ... pravimo komanda. Tudi ... visoko cenjeni ženski spol ... v tem racioniranje, če pogleda... mo tale dogodek.

V Hollywoodu so hoteli ... praviti sliko, v kateri naj bi ... ral veliko vlogo ženski pomožni armadni kor WAACs. Pe... set stastih deklet je bilo v ... formi, najlepši vojika ali ... kinje, ali kar bi jim že rekli ... si jih more človek misliti.

Fotografski aparati so ... pripravljeni in narednik, ... za prav narednica, je z mo... glasom zavpila povelje. ... nija se je premaknila in ... ski aparati so začeli snemati slike.

Istočasno se je pa pomotoma od nasprotne strani druga ... delek naših hrabrih deklet, ... ki je poveljevala prvi stotniji ... je uvidela, da mora nekaj ... mandirati, da ne bo katastrofe. Tekla je ob svoji stotniji in ... kala po svoji glavici za primer... no besedo, ki bo stotnijo ust... la, ali vsaj obrnila nazaj. ... nobena pametna ji ne pride ... misel. Šele v zadnjem trenutku, ko sta bili obe stotniji ... no druga pri drugi se spomni ... na neko povelje in zavpije ... vse grlo: "Desno kren!"

Dobro trenirana stotnija ... je v trenutku ubogala in v ... 50 se je zapodilo v nasprotno stotnijo. Na licu mesta je ... stala v hipu pravcata živa ... ca in precej časa je vzelo, ... so se dekleta obeh stotnij ... čile. Če je bilo pri tem kaj ... vavih nosov in bunk, pa poro... lo ne pove. Samo toliko se ... roča, da so morali začeti s ... manjem zopet od kraja.

Življenje ob stari Ljubljanici

rji so imeli svojo zadru-stno zadružno skrinjo in . Glavni namen zadru-il predvsem skrbeti za to, čim bolj slovesno pokopa-oje člane, dajali brati za-aše zadušnice ter podpi-bolele čolnarje. Imeli so o čast, da so napravili o njem Telesu iz svojih la-čolnov most čez Ljublja-kjer je šla procesija čez . Bilo je to prav na onem , kjer stoji danes šentja-most. Mestni magistrat al deske, ki so jih pokla-ladje, ter skrbel za pre-Les za ladje pa so dobiva-arji iz gozdov, ki so rast-regovih Ljubljanice. Čol-so sami tukaj zasajali bu-hraste, zato so tudi oni meli pravico sekati les. so imele namen, zavaro-blagom naložene ladje viharjem in močnim ve-

arji so prevažali po nici poleg trgovskega tudi mnogo lesa, tako kurjavo kakor tudi lesa rje in tesarje. Les so li že naši predniki veči-anskih in vrhniških hri-so ga dovažali deloma v in sicer ta les le kmečki ji, deloma pa splavili po Ljubljano. Že v 16. sto-je dal napraviti mestni rat na Bregu čez reko e, iz kolov sestavljeno jo, kjer se je les ustav-a ne bi delal škode ljub-ma mostovoma, čevljar-in frančiškanskemu. Le-64 je cesar Ferdinand I. al vse čolnarske pravi-privilegije ter jih prodal anskemu magistratu z la-vred. V Valvasorjevi do-so ladje prešle zopet v no last ter so postali ljub-čolnarji ponovno nekak-arski služabniki.

prevoz blaga med Zalo-n Ljubljano so oskrbovali atci na Selu in Vodmatu, natovarjali na svoje veli-ove sode hrvatskega žita . Na Bregu so blago raz-in ga pošiljali po ladjah . Nasprotno so priha-z Trsta čez Vrhniko bale ža in sodi neprečiščene-korja, torej blago, ki se lo dalje časa prevažati. leta 1708 so se čolnarji male in velike čolnarje, ustanovili lastni zadru-arica Marija Terezija je a s statutom 18. junija razmerje med obema za-na, določila njihove dol-in sploh vse čolnarstvo vila na pravni temelj. Na aku pri Vodnih vratih so li mestni uradniki, poz-zakupniki, pristojbine od po Ljubljanici prihajajo-lnov, ki so se tukaj ustav-in priklepali. Tukaj je tudi pristanišče in skladi-a drvarje in lesotržce.

java starih ljubljanskih rjev je bila velika in nji-zaslužek nad vse dober. Ko Breg središče trgovskega pljiskega prometa po janici, je stala blizu da-jega šentjakobskega mo-krčma "Zum goldenen " ali po staroljubljansko firbirtu," v enonadstropni hiši tik Ljubljanice, da lanjala Krakovčanom v mesto. Slika "Zlate se nahaja v ljubljan-Narodnem muzeju. V tej ni so pričakovali trnovski rji ob ponedeljkih, sredah kih zjutraj ladje. Njihov žek je bil tako dober, da rkovali rake in ocvrte pi-e, katerim so rekli "leteči i"; pridno so jih zalivali z . Med sedmo in pol os-zjutraj so prispele ladje, ene z različnim blagom.

Razkladanje je bilo končano do štirih popoldne ,nato pa so se vedno žejni čolnarji spet zatekali nazaj v "Zlato ladjo." (Iv. Vrhovnik.) Z njihovo veljavo in dobrim zaslužkom je rastla tudi njihova bahavost. Tudi ponoči so se razlikovali od ostalih ljubljanskih prebivalcev in meščanov. S Šentpeterčani in Poljanci, ki so se pečali le s kmetijstvom, so si bili v stalnem prepiru in pretepu. Trnovčani so jih izzivali:

"Kmet kosit—mi pa pit,
kmet orat—mi pa spat!"

Slovesnosti in zabave na Barju

Ljubljanica pa ni bila le pomembna prometna in vozna cesta, temveč je pomenila Ljubljančanom eno izmed najbolj prijetnih zabavišč. Že od nekdaj so se vozili radi po Ljubljanici na izlete. Take vožnje so jim bile v največje veselje. Na vodi so prirejali velike veselice z godbo in plesom. Vozili so se v manjših ladjah, na katerih je bilo prostora za do 24 ljudi. Plesali so na kakem travniku ali pa kar na čolnih. V ta namen so zbili po tri ali štiri ladje skupaj, napravili čez nje ograjen pod, in plesišče je bilo gotovo.

Pogosto so delali izlete do Lipe v Podpeč do Novakove hiše, ki pa se je začela pozneje pogrezati in je nato brez sledu izginila v močvirnati zemlji. Tam so bile zabave, petje in igre, zvečer pa je bila umetna razsvetljava. Posebno veselo je bilo na Anino pri cerkvi sv. Ane nad Podpečjo. Izletniki so se posebno veselili povratka ob lepem razgledu na mesto in Grad. Pa tudi preprosti ljudje so se ob nedeljah in praznikih radi vozili na Barje, posedli tamkaj na kakem travniku, tam so plesali in se veselili, použili s seboj prineseno južino ter se zvečer zadovoljni vračali v mesto. Zelo radi so se vozili tudi v Podpeč h krčmarju Margi in ostajali tam po ves dan. Nekateri pa, ki niso utegnili poprej, so se vozili na Barje popoldne kako uro daleč, pristali kjer koli, se zabavali in gostili ter se vračali zvečer v večjih skupinah domov. Ob slovesnih vožnjah, odličnim osebnostim na čast, je bilo toliko čolnov na Ljubljanici, da na dolgih progah ni bilo videti vodne gladine. Dobrodošel je bil vsak, na katerokoli ladjo je stopil. In če je kdo štrbunknil v vodo, se mu ni bilo treba bati, da bi utonil, zakaj sto rok se je iztegnilo za njim. (Ilyrisches Blatt, l. 1825.) Leta 1799 je bila velika zabavna vožnja po Ljubljanici novoizvoljenemu ljubljanskemu županu Kokalju na čast. In "Laibacher Zeitung, 1802" poroča, da je ljubljansko Filharmonično društvo sklenilo prirediti vsako leto zabavno vožnjo po Ljubljanici z veselico.

Naš domači zgodovinar Iv. Vrhovec nam poroča o slavnostni vožnji po Ljubljanici na Barje, ki je presegla vse prejšnje take slavnosti in prireditve. Bilo je to 11. julija 1814, ko je zatonila Napoleonova sreča in so morali Francozi zapustiti kranjsko deželo. Ta dan ob desetih dopoldne je odrinilo po Ljubljanici proti Vrhniki nad 200 ladij in čolnov, s cvetjem, zelenjem in trakovi okrašenih.

Dalje prihodnjič

Govor dr. Ilije Jukica

Dne 25. marca je g. dr. Ilija Jukić preko londonskega radia naslovil Jugoslovanom v domovini naslednji govor:

Po polomu Francije je Hitler o priliki nekega uradnega sprejema s svojo nebrzdano oholostjo priznal spričo večih inostranskih poslanikov, da je vso svojo zunanjo politiko vodil na temelju prevare:

"Moja največja prevara v življenju — je dejal Hitler — pa je bila, da sem preslepil nekatere zapadnjaške kroge, češ da velja moje oboroževanje le Sovjetski Uniji, dočim sem se v resnici v prvi vrsti oboroževal proti njim. Ako se ne bi bil poslužil teh laži, bi mi zapadnjaške sile ne bi bile nikdar dovolile tako obsežnega oboroževanja."

Zdaj, ko je Hitlerju samemu že jasno, da Nemčija z orožjem nikakor ne more več izvojevati zmage, pa skuša rešiti vsaj temelje svojega nečloveškega režima — in to zopet s podobnimi prevarami. Toda tudi na tem potu ne bo našel svoje rešitve, niti zase, niti za svoj nacistični red in tudi ne za svoje satelite in agente. Naši veliki zaveznki potrpežljivo in metodično odstranjujejo zapreke na svojem potu in tesno sodelujejo, danes v vojni, jutri v miru. Nacisti besne in si izmišljujejo vsak dan novih in še večjih laži, v svojem praznem upanju, da bodo z njimi nemara zanesli med nas zmešnjave in napravili špranje v trdnih zidovih zaveznikov.

Videti je, da so nemški generali prepričali Hitlerja, da se bo mogla Nemčija le tedaj še nekako rešiti, ako bo uspela povzročiti spore v zavezniških vrstah, kakor je to napravil Friedrich Veliki za časa 7-letne vojne. Tako torej slone današnji nemški načrti za rešitev Nemčije na ideji obrambe na bojnih poljih, in najživahnejše ofenzive v področju politike.

Ta načrt bodo seveda opustili ,ako bi Hitler sklenil kaznovati edino v Evropi še preostalo nevtralno državo, katere obnašanje je pred par dnevi označil kot "predrzno."

Drugače pa je zdaj napočil pravi čas za Goebbelsa in njegov ogromni propagandni aparat, kajti edino le od njega pričakujejo nemški generali rešitev Nemčije. Zato vidimo Goebbelsa kako se obrača na vse strani z novimi lažmi. V zadnji številki "Rajha" poziva anglo-saksonsko javno mišljenje, naj razume, da vodi Nemčija vojno proti komunistični nevarnosti, preteči tako Evropi, kakor vsemu svetu. Obenem pa piše njegov stockholmski časopis "Dagsposten," da velja še za letos pričakovati kompromisnega miru med Nemčijo in Sovjetsko Unijo, ker se bosta oba nasprotnika prepričala, da jima je nemogoče drug drugega premagati, ker prvi prodira poleti, a drugi pozimi, tako da bo najbolje iskati in najti kompromis.

Goebbels sporoča Veliki Britaniji, da hočeta Rusija in Amerika uničiti britansko cesarstvo, Rusiji pa, da kujeta Velikega Britanija in Amerika nekakšno kapitalistično zaroto proti njej; Ameriki šepeče, da uvaja Velika Britanija komunizem v Evropo in Veliki Britaniji, da namerava Amerika le zasesti njene kolonije in dominione. Rusom govori, da jim hoče Amerika preko Alaske in Aleutov odvzeti Sibirijo, a Ameriki in Angliji poročajo njegovi agenti, da je Nemčija njihova edina zaščita proti Sovjetski Uniji in Japonski.

Nacizem se bo najbrže zmešal in izgubil v divjem vrtincu svojih spletk, laži in prevar.

Isto velja seveda za fašizem in njegove plačane prijatelje. Nacisti in fašisti nikdar ne govore o ljutih prepirih v svojem lastnem taboru, toda mi, tu, dobro vemo, da se Ribbentrop, Mussolini in Bastianini niso mogli zediniti v nobenem onih vprašanj, ki so jih prerešetavali nedavno v Rimu. Mussolini bi rad prepričal svoje valpete, da se mu bo posrečilo napraviti nekakšen nov "Muenchen." Zmotil se bo ravno tako kakor se je zmotil leta 1940, ko je na tajni seji fašističnega sveta izjavil, da bo Velika Britanija kapitulirala še istega leta v teku par mesecev.

Fašiste bo zadela zaslužena kazen za vse njihove zločine, kakor n. pr. one, proti katerim sta pred kratkim hrabro dvignila svoj glas nadškof Stepinac in škof v Miletu. Tudi drugi veliki cerkveni dostojanstveniki so, ravno tako javno in neustrašeno, protestirali proti ustaškim zločinom izvršenim proti bratom Srbom, proti Hrvatom in proti Židom.

KOMPOSTELA

Spisal Jož. Lavtižar.

Pri vsaki stopinji zadeneš na kako znamenitost, kajti nad mestom plava senca velike preteklosti. Španci imenujejo Kompostelo glede umetnosti in zgodovinskih spominkov zapadne Atene, pravijo jej veličastno versko mesto, mesto viteške poezije itd. (Ciudad del arte y de las tradiciones historicas las Atenas de Occidente, ciudad majestuosa y eminentemente religiosa, ciudad della poesia cabelleresca.)

Že v devetem stoletju je obdal škof Teodomir grobišče sv. Jakoba s cerkvijo. Razdejali so jo Mavri, a na njenih razvalinah je vzrastla v enajstem in dvanajstem veku sedanja častitljiva katedrala. Da bi romarji varno potovali, združilo se je leta 1170. več vitezov, ki so ustanovili viteški red z imenom "Orden militar de San Jago." Redovnih udov dolžnost je bila, da so na raznih krajih Jakobove ceste ter na obeh straneh Pirenej gradili gostišča in bolnišnice. Tu so dobivali romarji postrežbo in prenočišče. V red je pristopovalo vedno več pogumnih mož, ki niso skrbeli le za varnost božjepotnikov, temveč so bili španskim kraljem tudi izdatna pomoč v boju zoper Mavre.

V Komposteli se je ohranila do današnjega dne velika bolnišnica, ki sta jo sezidala takozvana katoliška kralja Ferdinand in Izabela leta 1489. Poslopje se imenuje "Hospital real" ter stoji poleg stolnice. Njegov potratno okrašeni portal in notranja, s kamenitim stebrovjem podprta dvorišča kažejo, da se za to posebno zgradbo niso štele majhne svote. Mesto ima tudi vseučilišče, ustanovljeno po nadškofu Fonseca v 16. stoletju. Vanj pohaja nekaj stotin dijakov, ki dajejo mestu toliko bolj živahno lice.

Znano je, da so Španci jako ponosen narod. Zavedajo se slavnih pradelov ter svojih pisateljev in umetnikov. Seveda je velik razloček med preteklostjo in sedanjostjo. Španija je bila nekdaj mogočna država, ki je posedovala bogate naselbine onstran morja. Pogumni brodarji so odkrivali vedno nove pokrajine in se bogatili z ondi najdenimi zakladi. Toda z blagostanjem se je družila tudi velika potrata. In kakšna je Španija dandanes? Zanemarjena republika, ki se nima ponašati skoro z drugim, kakor z izgubljenimi deželami in z dolgovi. Vkljub temu je ohranilo prebivalstvo neko visokost, ki jo tujec kmalu opazi. Vsak Španec, čeprav nizkega stanu, smatra samega sebe za kavalirja. Ta domišljavost izvira odtod, ker Špancem zaradi oddaljenosti ni znan napredek ostale Evrope. Zato mislijo, da stoje na najvišjem vrhuncu omike.

V Komposteli se dobi bolj skromno ljudstvo. Menda zato, ker prebiva v obližju morskega predgorja Cabo de Finisterre, v takozvanem koncu sveta. Tudi radovednosti ni take, kakršna se dobi po drugih španskih mestih. Hodil sem po ulicah, pa nihče se ni zgledoval za menoj. Na vprašanja se mi je odgovarjalo ne le prijazno, temveč z neko dobrovoljnostjo. Neki gospod mi je pravil, kako rodovitni kraji so tod okoli. Ljudje imajo mnogo živine in pridelajo dosti vina. Snega ne pade nič, dežja pa je obilno. Omejenec, ki mi je to pripovedoval, izpraševal me je o maršičem, toda, ker so bili moji odgovori, le kratki, mislil je, da sem morebiti nekoliko gluh. Začel je glasneje govoriti, a jaz sem dosledno varčeval z besedami, da se ni preveč kazalo moje "temeljito" znanje španskega jezika.

(Dalje prihodnjič)

DELO DOBIJO

FITTERS

izkušeni na
STRUCTURAL
PLAČA OD URE

WELLMAN ENGINEERING
7000 Central

(117)

ŽENSKE

za čiščenje in ribanje uradov
Začno ob 9:30 zvečer
Plača od ure
Ako ste zdaj zaposlene v vojni industriji, se ne priglasite.
Zglasite se v

FISHER BODY
PLANT NO 1
CLEVELAND DIVISION
GENERAL MOTORS

Coit Rd. in E. 140. St.

(113)

MALI OGLASI

Farma naprodaj

Proda se farma 24 akrov, hiša 7 sob v jako dobrem stanju, z vsemi gospodarskimi poslopji, elektrika, sadno drevje, trta, 38 milj iz Clevelanda. Lastnik prodaja sam. Za podrobnosti pokličite KEnmore 3942. (113)

Stanovanje išče

Snažen mlad slovenski par išče 4 čedne sobe s kopalnico. Oba delata. Kdor ima kaj primernega, naj pokliče EN-1246, ali pa med 6 in 7 HE-1478. (115)

Pogrešan pes

V torek zjutraj se je nekam zatekel pes, svetlo-rujave in bele barve, pasme Collie. Kdor ve zanj, naj pokliče ENdicott 6657. Dobil bo dobro nagrado. (115)

Dve sobi v najem

Odda se 2 opremljeni sobi ženskim ali moškim. Vprašajte na 1265 E. 59. St. (114)

Družinska hiša

Lepa družinska hiša se proda hitremu kupcu pod ceno. Ima 6 sob, garažo za 2 avta, velik sadni vrt, lot 100x100, poleg glavne ceste z javno transportacijo in v bližini šole ter trgovin na 185. cesti. Lastnik jo prodaja sam in provizijo spravi kupec. Oglasite se na 18618 Kewanee Ave. (115)

Hiša naprodaj

Na 910 E. 75. St. za 1 družino, 4 spalnice. Nobenega popravila ni treba. Znotraj je hiša v prvovrstnem stanju. Ima furnez, pravkar inštaliran; škriljeva streha, garaža za 2 avta. Cena $5,800. Lastnik razkaže hišo podnevi ali zvečer. Lahko se takoj vselite.

M & S Liebenthal
919 National City Bldg.
MA 0336. (113)

Plačamo v gotovini!

Želimo kupiti hiše, za eno ali dve družini; ali farme. Plačamo v gotovini. Pokličite KE 4963 ali se zglasite, ali pišite na

Andrew Ruzick
6704 St. Clair Ave.
Cleveland, O. (113)

Kupim avto

Kupec sem za 1940 ali 1941 avto. Plačam v gotovini. Pokličite HE-3576. (113)

Hiša v Euclidu

Naprodaj je hiša 10 sob, za 2 družini, kopalnica s pršno kopeljo, obita s ploščami, fire place, china cabinets, venetian zastori, dvojna tla. Moderna v vseh ozirih. Nahaja se na 841 E. 237. St., blizu šol v slovenski naselbini. Kogar zanima, naj pokliče KEnmore 4426.

(May 11, 13, 14)

East 61st St. Garage
FRANK RICH, lastnik
1109 E. 61st St.
HEenderson 9231
Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

Kraška kamnoseška obrt
15425 Waterloo Rd.
IVanhoe 2237
EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV

V BLAG SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA NEPOZABNEGA DOBREGA OČETA

Lawrence Leskovec

ki je za vedno zatisnil svoje dobre oči 13. maja, 1942.

Ljubi soprog in oče.
Že eno leto žalosti je v naših srcih.
toda ostaneš nepozabljen za vedno.
Mi bomo za Te molili in prosili Boga.
V spominu nam ostaneš za vedno.
V duhu med nami še vedno živiš,
v grobu hladnem sladko spiš.
Žalujoči ostali:
FRANCES, soproga.
PVT. LARRY, RICHARD, RONAID, sinovi; FRANCES, hči.
Cleveland, O., 13. maja, 1943.

RE-NU AUTO BODY CO.
982 East 152nd St.
Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov.
Popravljamo body in fenderje.
Welding!
J. POZNIK — M. ZELODEC
GLenville 3830.

FR. MIHČIČ CAFE
7114 St. Clair Ave.
ENdicott 9359
6% pivo, vino, žganje in dober prigrizek. Se priporočamo za obisk.
Odprto do 2:30 zjutraj

Kupujmo obrambne obveznice in znamke!

NO OTHER MATTRESS IS LIKE IT
NO OTHER MATTRESS CAN BE LIKE IT!

A FIVE FOOT BATT OF SELECTED VIRGIN COTTON COMPRESSED INTO A "GIANT PILLOW FOR YOUR BODY"

Sealy Holds the Magic of Transformation
from a giant five foot batt of live, pure staple cotton into a buoyant Sealy "Air-Woven" Tuftless mattress. All the fleecy resilience of virgin cotton is retained in the Sealy Tuftless—making it luxuriously soft to conform to the body, yet firm enough to give proper support. "Air-Woven" comfort filling is found *only* in the Sealy Tuftless—which others have tried to imitate without success—for Sealy alone has perfected through more than 60 years of experience the way to make "The Giant Pillow for Your Body".

Poleg gornjega modroca vam nudimo sedaj še veliko posebnost in sicer vam nudimo sedaj
MODROC....................24.75
Box spring....................29.50
54.25
vse to skupaj sedaj za samo
39.95
Imamo druge modroce od **9.95** naprej
NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE
6104 St. Clair Avenue
JOHN SUSNIK

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERŠE

Pridigar je govoril o čisti veri, o lepoti božjih otrok. Henriku je kipelo srce; bilo mu je, kakor bi prihajali iz daljave sladki, jokajoči se pozdravi matere, čije vero je sedaj Firdo Pal oznanjeval na Dunaju. S početka je mož govoril čisto dostojno. Toda žal! Kmalu je tudi on začel psovati katoličane; peneč se od jeze in žolča jih je obdolževal, češ, da so popačili in oskrunili podobo Jezusa Krista; da njih Krist ni več božji Sin, ampak sin Marijin. V svoji napačni cerkvi se katolčani zde, da so polni Jezusa, pa so brez njega. — Luteranskega stotnika pred cerkvenimi vrati je minila pobožnost. Ne, to ni pozdrav njegove matere iz dežele blaženosti, tako ni nikoli govorila. In ako bi bili vsi katoličani taki, kakor je rekel ta mož, pa vendar ena ni taka. Ena, sladka mala svetnica iz Štajerdorfa . . . Ravno nasprotje je od tega, kar je ta-le rekel: Odkritosrčna, nedolžna, kakor sveža lilija, brez vsake zvijače in hinavščine.

Pridigar v cerkvi je končal in v temnih valovih je valovalo ljudstvo iz cerkve. Spredaj stopa kraljevsko dostojanstveno sodnik Hendel, na njegovi desni koraka grof Štefan Betlen, na levi pa lepa Betlenova hčerka Druzijana. Kakor dva kralja, ki sta polna skrbi za blagor svojega ljudstva, živahno govorita med seboj grof Betlen in sodnik Hendel; Druzijana pa ima že zopet svoje poševne, žametastočrne bleščeče se oči na mladem stotniku. Nas li vidi? Oh, sedaj pozdravlja . . . kako je krasen!

"Vaš sin jaha izborno in okusno," je rekel grof Betlen. "Jeli že zaročen s kako imenitno deklico?"

Hendel je smehljaje se odgovoril:

"Saj ima komaj šele enoindvajset let." Grof je odgovoril, da je bil on sam tudi že z enoindvajsetim letom oče.

Njegova lepa hčerka ljubko stopa proti kočiji ter zopet in zopet obrne glavo proti Henriku. Ah, kako nepopisno lepe oči ima ta stotnik.

Grof Karoly je škilast.

Ona bo vzela, kogar bo sama hotela, in ne, kogar bi hotela oče in mati. . . . Ako umrje stric Betlen Gabor brez otrok, bo takointako Druzijana sedmograška kraljica.

"Kako krasno vojaštvo ima Vaš sin," je rekel grof Betlen, potem ko sta se s hčerko veselo pogledala. "Kako izborno orožje imajo ti strelci! Kako rad bi govoril s stotnikom o bojni opravi, zelo hvaležen bi bil, če bi gospod Hendel poslal sina k meni ,da bi se ž njim pogovoril o vojaških zadevah. Stanujem ob Donavi, med vinogradi, toda tam se imenujem grof Sereni, da ne vzbujam preveč pozornosti."

Hendel je rekel: "Poslal bom svojega sina h gospodu grofu, še danes, ker jutri mora pred cesarja.

Mala Druzijana se je smejala, med škrlatastimi ustnami so se ji bliskali zobje liki slonova kost. O kako je vesela! Dolgočasni oče je vendarle dober. Res, povabil ga je. O veselje! O veselje! Pride! Ha, da bi se poročila z Redejem — z opico? S Karolijem, ki ima nos postrani? Nikdar ne! — — —

"No, kako je bilo?" je po končani procesiji pred velikanskimi vrati cerkve sv. Štefana cesar Matija tiho vprašal škofa Klezelna, ko je sedel v svoj zlati voz.

"Je-li na minoritskem trgu kdo motil mir?"

"Ne," je počasi odvrnil Klezel, pa bi bil rajši rekel da. "Zdi se, da je mladi! Hendel dobro držal red . . . Toda kalvinska pridiga je bila, ki jo je provzročil neki kalvinski gospod — ki —" cesar Matija se ob strani nadvojvode Maksimilijana že naslanja na blazino in v bolečini tišči skupaj ustne, ker so ga močno napadle protinske bolečine, in Klezel govori skozi okno kočije, "— ki je baje Betlenov brat. To ni bilo prav, ker je samo luteranom bila cerkev na razpolago. Toda če hudiču, to se pravi Hendelnu, pomoliš mali prst —"

"Krivoverstvo je krivoverstvo," je mirno odvrnil cesar. "Med luterani in kalvinci je le mala razlika. Res je, cerkev sem dal na razpolago samo luteranom, toda kalvincev nisem izključil. Da ni bilo nereda, me veseli, to je glavna stvar. — Škof, danes ste Sit nomen Domini benedictum tako lepo zapeli kakor še nikoli. Kakšen glas imate! Jaz pa sem vedno hripav kakor star petelin."

VI.

Tisto popoldne je sodnik Hendel hodil s svojim sinom po cestah mesta Dunaja ter si je ogledoval razne stavbe, vodnjake, cestni tlak in druge naprave, da bi vedel, če bi se dalo še kaj napraviti v mestu Štajer. Toda skoraj ničesar ni našel, kar bi že ne bilo boljše napravljeno v Štajru.

Oba tujca sta obračala nase radovednost Dunajčanov: sodnik Hendel s svojo orjaško postavo, mladi Henrik pa s svojo sijajno bojno opravo.

Prišla sta do Koroških vrat, kjer je sodnik Hendel opazil v izložbenem oknu biserne in koraldaste verižice in razne druga nakitne predmete. Spomnil se je, da je svoji ženi obljubil, da jej prinese nakita z Dunaja. Enako je mislil Henrik: Moja ljuba Štefana, morebiti se najde tu notri tudi zate kakšen nakit. Ne da bi vedel eden za misli drugega, sta oba stopila v trgovino, kjer je zlatar kljub nedelji — bil je luteran — dolal zapestnico.

Ko je zagledal ponosna gospoda, je kakor blisk švignil pokonci, da je prevrnil svoj stolec, ter je na njuno željo znesel iz raznih skrinj in predalov mnogovrstnega ženskega nakitja.

Sodnik Hendel si je izbral dva demantna uhana, niz velikih orientalskih biserov in prsni okrasek: za Helenini ušesci, njen vrat in prsi, Henrik pa je kupil za svojo mačeho benečansko ogledalce. Sedaj je motril razne okraske ter je iskal nekaj za Štefano. Opazil je med drugim rožni venec in Marijino podobo z raznimi izreki. Marija bi jo gotovo razveselila, je pomislil, pa nočem. Nočem se hliniti, kakor da verujem vse to zato, ker njo ljubim. Toda glej, poleg Marije je ležal križec z demanti in s Kristom iz slonove kosti, krasno laško delo. Res, ta križec ji bo položil v naročje na dan, ko bo poprosil za njeno roko.

Visoko ceno, ki jo je zlatar zahteval, je vrgel v zlatih cekinih na mizo; medtem pa je oče stopil zadej, pazno je opazoval križec ter je rekel:

"Čemu ti bo to? Saj mi protestantje ne potrebujemo takih stvari. Si-li hočeš napraviti umetninsko zbirko?"

"Saj tudi mi častimo Krista," je rekel Henrik. "Sicer pa tega križca nisem kupil zase, marveč za mojo izvoljenko, ki naj jo krasi na dan poroke."

"Tako, tako, na poroko misliš, no kaj takega pa rad slišim," je rekel stari Hendel, ko sta s sinom zapustila trgovino. "Veseli me, da bo naš rod kmalu pognal nove mladike; priznavam, da je že dolgo moja želja, videti te na mehkem in varnem pri ljubki, vredni družici in dvigniti na svoje koleno vnuka, tvojega prvega sina. Pri petdesetih letih se mož že ozira po onih, ki naj pridejo za njim."

Kaj všeč so bile Henriku te očetove besede, saj je iz njih zvenela stara očetova dobrotljivost kakor iz zvona zveni zlato in srebro. O to bo še žarelo solnce te dobrotljivosti ter bo raztopilo v očetovem srcu vsako mržnjo zoper Štefano.

Ko so Henriku vstajale v prsih sladke nade, ga je oče od strani prežeče in temno opazoval. Zakaj je kupil križ za svojo prihodnjo nevesto, zakaj ne kake Venere ali Amorja? . . . Fant, brzdaj svoje srce! — Okoli cesarice je vse polno deklet, in lepe so, zelo lepe, toda vse so papeške. Fant, napravi si ograjo okoli srca, pa to je še vse premalo . . .

Tedaj pa jima je v hitri ježi prijahal nasproti Najmajer. Grof Betlen da je že dvakrat poslal vprašat, je-li še ne bo gospoda stotnika. On, grof, in princezinja nestrpno pričakujeta njega in njegovih strelcev. Naj se nikar ne mudi, temveč naj pride, kakor hitro je mogoče.

Sodnik je rekel Henriku: "Pazi se, za teboj grédo!" Prišlo mu je nekaj na misel, kar ga je zelo razveselilo. Gotovo bode Henrik v oči lepo princezinjo, ki bo enkrat še sedmograška kraljica. Ha, taka nevesta bi mi bila všeč.

"To mi hodi ravno narobe," je nekoliko nejevoljno rekel Henrik. "Hotel sem v cesarsko orožarno, da si ogledam cesarske puške. Toda, če so že dvakrat poslali pome, moram iti." Še sanja se mu ne, da je bil princezinji všeč. In tudi, če bi bilo to res, kaj mu je na tem?

Jasno in modro je bilo majnikovo nebo, ko je Henrik ob Donavi jezdil iz Nusdorfa proti vasici ob vznožju Golovca.

Krasno je dirjal rdeči satan, ki ga je bodel v nozdrvi vonj cvetoče vinske trte. Henrik se je oziral po Donavi, misli pa so mu uhajale vedno dalje in dalje proti domu, k Aniži, ki je mnogo lepša kakor modra Donava. Tam stoji bišica pod orehom, hišica pa je lepša kakor cesarski grad. Tam sedi in veze Štefana, in Štefana je desetkrat, stotisočkrat lepša kakor je princezinja Druzijana.

Čutil je, kako mu v majnikovem solncu in pomladni krasoti valuje po žilah sveža, mlada kri, kako kipi v njem mlada moč in čudovito hrepenenje po ljubljeni deklici; ah, če bi sedaj sedela poleg njega na konju, kako bi jej ovil roko okoli lepega telesa in bi ji pokazal slavni Dunaj, ki je tam zadaj ležal v zlatem solnčnem pajčolanu. Po imenu bi ji naštel in pokazal vse zelene gore in hribe naokoli in bi ž njo poslušal ptiča, ki je tam v vrtu čarobno pel zaljubljeno pesem.

Za njim so veselo in razposajeno topotali njegovi strelci in so teptali cvetice in trave.

Prišli so do selskega dvorca, ki ga je okoli in okoli obdajal divje zaraščen vrt. Tu notri začasno stanuje grof Betlen.

Počasi in elegantno jaha Henrik skozi vrtna vrata tja do hiše, ki je bila stara in razpadla. Na levi je bila trata, na kateri sta se pasla dva smolnatočrna bivola. Pred hišo sta pa stala čudna konja, ki sta bila danes zjutraj vprežena v [illegible] či voz princezinje Druzijane. [illegible] dva tatarska dečka sta z [illegible] vih dobrorejenih teles izm[illegible] modro in srebrnobarvena [illegible] Ko je stotnik to videl, je [illegible] v glasen smeh.

Tatarska dečka sta se [illegible] njim spustila na tla in sta [illegible] čelom dotaknila tal. Raz[illegible] je konja, zgoraj pa se je [illegible] nu razmaknil zastor in [illegible] zala se je mala roka, na [illegible] ri so se bliščali biseri, in [illegible] počasi zopet skrila.

Henrik je razpustil [illegible] strelce, da bodo pozneje [illegible] pred grofom orožne vaje.

War Bonds Help Build a CRUISER

Varčujte naprej

. . . za davke

. . . za vojne bonde

. . . za potrebe

Society for Savings
PUBLIC SQUARE

LA SALLE THEATRE
E. 185th St. & Kildeer
KAŽE V
sredo in četrtek,
12. in 13. maja
"ČETNIKE"
RIDE WITH THEM...
RAID WITH THEM!

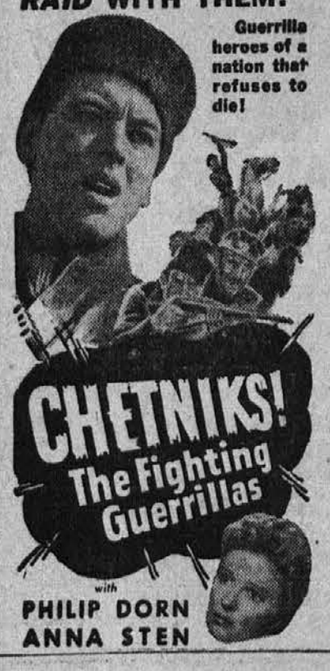

Get Sohio's
"ALL-OUT" SPECIAL

ZA PROTEKCIJO — MILJAŽO — MOČ

NOVI agent za čiščenje motorja SOHIOTONE—razvit od SOHIO, napravlja to čudovito ponudbo mogoče SOHIOTONE "čisti" vaš motor nevarnih smeti hitro, varno, vestno — zopet da moč pogonu v motorje. Dodatno vključuje "ALL-OUT" special KOMPLETNO PREMEMBO OLJA ZA KOLESJE v transmisiji in differential ter PREMEMBO OLJA V MOTORJU (5 kvortov famoznega SOHIO motornega olja). Vse to za samo $3.69! Dajte vašemu avtu novo vojno pomoč z SOHIO's "ALL-OUT" special . . . danes. To je, kar potrebujejo SOHIO racionirani avti, da bodo boljše tekli in dlje trajali.

10 VELIKIH IZBOLJŠAV

za samo $3.69

1. PRIHRANI GAZOLIN! Ta "ALL-OUT" način izboljša miljažo. V mnogih avtih že sam prihranek na gazolin plača za čiščenje.

2. VRNE SILO! SOHIO'S "ALL-OUT" Special da večjo silo in novo življenje onemoglim motorjem.

3. MOTOR DOBI NOTRANJO "KOPEL." Radi novih izboljšav je vaš motor očiščen znotraj, da lje teče prosto v prihodnjih poletnih mesecih.

4. CARBON VZET VEN! Ta "ALL-OUT načini odlušč mnogo carbona in se odtoči ven z oljem, medtem ko čakate.

5. ODPRAVI BLATO! Ta "ALL-OUT" način pomaga odstraniti iz motorja vse škodljivo blato, ki se je nabralo v motorju tekom tega zimskega gazolinskega racioniranja.

6. VELVI IN RINKI SPROŠČENI IN OČIŠČENI! Ne da bi odstranili pokrov motorja, "ALL-OUT" izboljša delovanje rinkov in pomaga sprostiti velve, ki se prijemljejo.

7. OLJE OSTANE ČISTEJŠE! Po tem čudovitem čiščenju bo ostalo olje čisto . . . dlje časa dobite 5 kvortov famoznega SOHIO MOTOR OLJA vključno s to ceno.

8. DALJŠE ŽIVLJENJE KOLESJA! Kolesje je oproščeno škodljivega blata . . . in doda se sveže, novo SOHIO poletno olje za gire. Kompletna prememba "AL-OUT" specialno ceno. olja za gire, kar potrebujete s to

9. DALJŠE ŽIVLJENJE AVTA! Ko se vrne zdravje vašemu dragocenemu motorju, transmisiji in premiku. SOHIO's "ALL-OUT" special faktično podaljša življenje vašemu avtu.

10. VARSTVO ZA VROČE VREME! S svežim, lepo pojočim motorjem in z varstvom proti vsem nevarnim točkam, boste lahko začeli voziti v poletnih mesecih z dobrim varstvom.

only $3.69 COMPLETE
Includes
New SOHIOTONE treatment
Gear Oil change (all you need)
5 Quarts SOHIO Motor Oil

SLUDGE DIRT WEAR SLUGGISHNESS

THE STANDARD OIL COMPANY (OHIO)

CARE FOR YOUR CAR FOR YOUR COUNTRY • Drive under 35 M.P.H. • Keep tires at 32 lbs.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z žalostnim in globoko potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je nemila smrt odvzela življenje ljubljenega in nikdar pozabljenega soproga in očeta

ANTON SMOLE

ki je po šest mesečni bolezni in spreviden s svetimi zakramenti izdihnil svojo blago dušo in mirno v Bogu zaspal v St. Vincent Charity bolnišnici dne 30. marca, 1943.

Doma je bil iz Šmarja pri Ljubljani. Po sporočilu iz Frank Zakrajsek pogrebne kapele in opravljeni sveti maši v cerkvi sv. Vida smo ga položili k večnemu počitku dne 3. aprila, 1943 na Calvary pokopališče.

V dolžnost si štejemo, da se prav prisrčno zahvalimo Rev. Max Sodji za opravljeno pogrebno svetomašo in cerkvene pogrebne obrede.

Prisrčno se želimo zahvaliti Mrs. Agnes Gostič in hčeri Mary Kastelo, ki so nam bile v prvo pomoč in tolažbo v teh najbolj težkih urah, kakor tudi vsem drugim, ki so nam na en način ali drugi kaj dobrega storili v teh najbolj žalostnih dnevih, enako tudi iskrena hvala vsem, ki so prišli pokojnega pokropil, vsem, ki so čuli z nami in molili ob krsti ter vsem, ki so se udeležili svete maše in pogreba.

Najprisrčneje se želimo zahvaliti vsem, ki so v blag spomin pokojnemu okrasili krsto s krasnimi venci kakor tudi vsem, ki so darovali za svete maše, ki se bodo brale za dušo pokojnega ter vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno na razpolago pri pogrebu.

Prav iskreno se zahvaljujemo članom društva Cleveland, št. 126 SNPJ za udeležbo pri pogrebu, posebna lepa hvala pa nosilcem krste, ki so ga spremili do groba in položili k večnemu počitku.

Obenem tudi iskrena hvala vsem, ki so izrazili sožalje s pismi ali sožalnimi kartami.

Našo prisrčno zahvalo naj sprejme pogrebni zavod Zakrajsek Funeral Home za vso prijazno postrežbo in za lepo urejen pogreb in ga toplo priporočamo v takih slučajih.

Preljubljeni in nikdar pozabljeni soprog in oče, težko nam je pri srcu, ker Te je že Bog poklical k sebi in moral si se ločiti za vedno od svojih dragih. Ohranili Te bomo vedno v sladkem spominu in v globoki žalosti nad Tvojo veliko izgubo pošiljamo prošnje k Bogu, da naj Ti podeli večni mir z zasluženem počitku in večna luč naj Ti sveti.

Žalujoči ostali:

ANNA SMOLE, soproga.
PVT. ANTHONY, STANLEY in JOSEPH, sinovi.
ANNA, poročena Jereb, in SOPHIE, hčere.
Zapušča tukaj tudi žalujočega brata Franka Smole in sestre Rose, Frances in Josephine ter številno sorodnikov tukaj in v stari domovini.

Cleveland, O., 13. maja, 1943.

Jos. Zele in Sinovi
POGREBNI ZAVOD
Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.
Mi smo vedno pripravljeni s najboljšo postrežbo
6502 ST. CLAIR AVENUE Tel.: ENdicott 6543
COLLINWOODSKI URAD:
452 E. 152D STREET Tel.: KEsmore 2119